

Секція: фінанси, гроші та кредит

Кириша О.В.

студент кафедри фінансів і кредиту

Національний університет

біоресурсів і природокористування

м. Київ, Україна

**ВПРОВАДЖЕННЯ ДОСВІДУ США В УПРАВЛІННІ
БЮДЖЕТНИМИ РЕСУРСАМИ УКРАЇНИ З ВИКОРИСТАННЯМ
ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВОГО МЕТОДУ**

Важливим інструментом реалізації соціально-економічної політики держави виступає бюджет, форма та зміст якого обумовлені рядом чинників. Економічний розвиток і політичний устрій, обрана воєнна доктрина і модель соціальної політики країни визначають ті показники, які відображені в бюджеті. В свою чергу, бюджет прямо або опосередковано впливає на економіку країни. ПМЦ у бюджетному процесі передбачає складання і виконання бюджету в розрізі бюджетним програм. Запровадження програмно-цільового методу складання бюджету є істотною зміною в бюджетній ідеології.

На думку експертів, досвід США дає найкраще уявлення про еволюцію практики програмно-цільового бюджетування. Аналіз американської практики має особливе значення для України ще й тому, що дозволяє узагальнити труднощі, що неминуче виникають при впровадженні ПМЦ. Крім того, ця країна має значні надбання в застосуванні ПЦМ не тільки на державному, а й на рівні штатів і муніципалітетів, що також важливо для України з огляду на необхідність поширення існуючого досвіду на рівень місцевих бюджетів та реформи децентралізації.

У США можна виокремити декілька етапів розвитку практики застосування програмно-цільового бюджетування (рис.1)

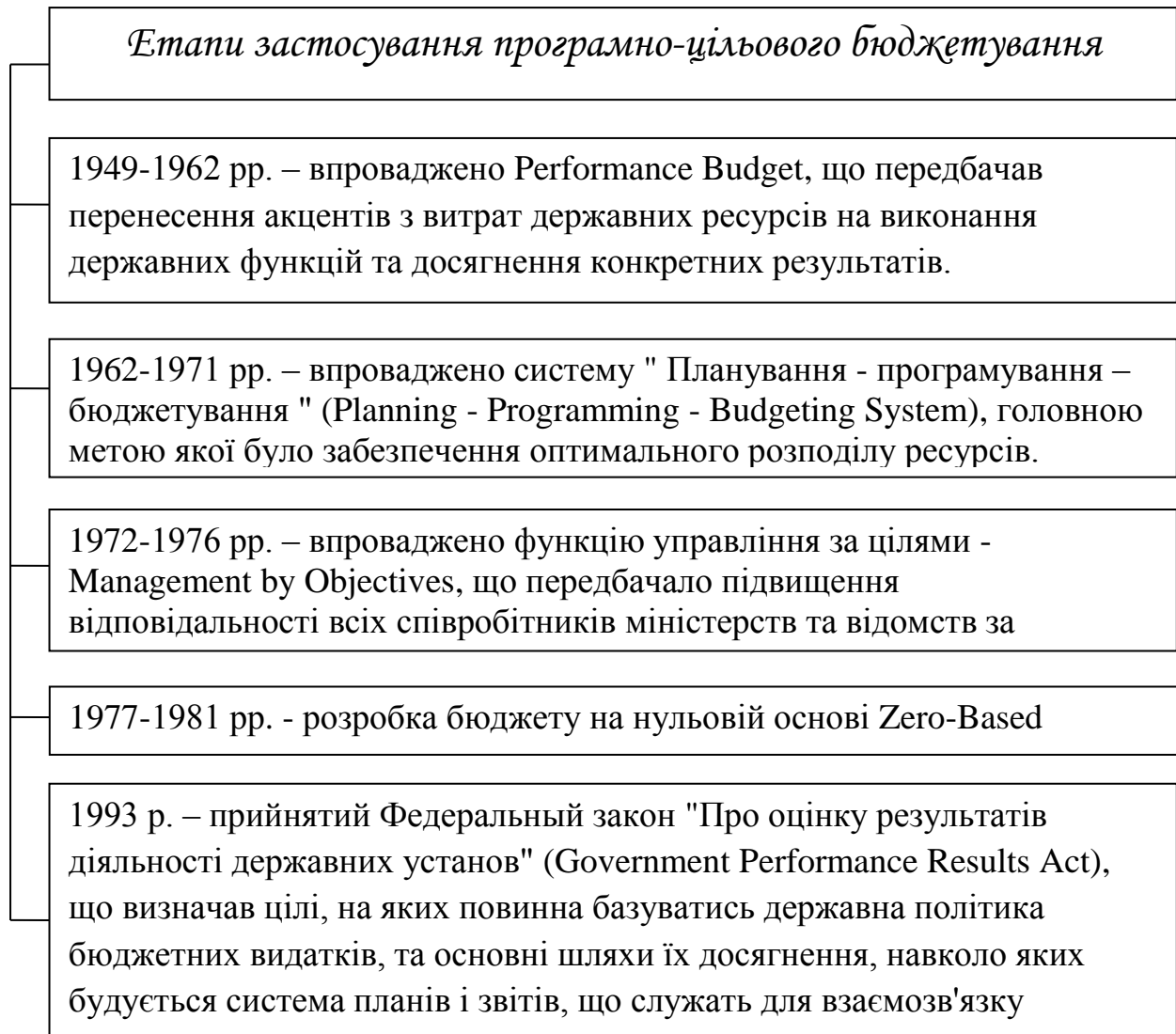

Рис. 1. Етапи розвитку практики застосування програмно-цільового бюджетування [3]

Джерело: сформовано автором на основі

<http://visnik.knteu.kiev.ua/files/2011/06/8.pdf>

У США ініціатива стосовно переходу до програмно-цільового бюджетування з метою підвищення ефективності бюджетних витрат походила переважно від штатів і муніципалітетів. На рівні урядів штатів і адміністрацій муніципальних утворень у США моніторинг результативності бюджетних витрат регулюється власними нормативними правовими актами; розробляються власні програми

впровадження моніторингу результативності бюджетних витрат. Виокремлюють три типи бюджетних реформ на рівні штатів (рис.2).

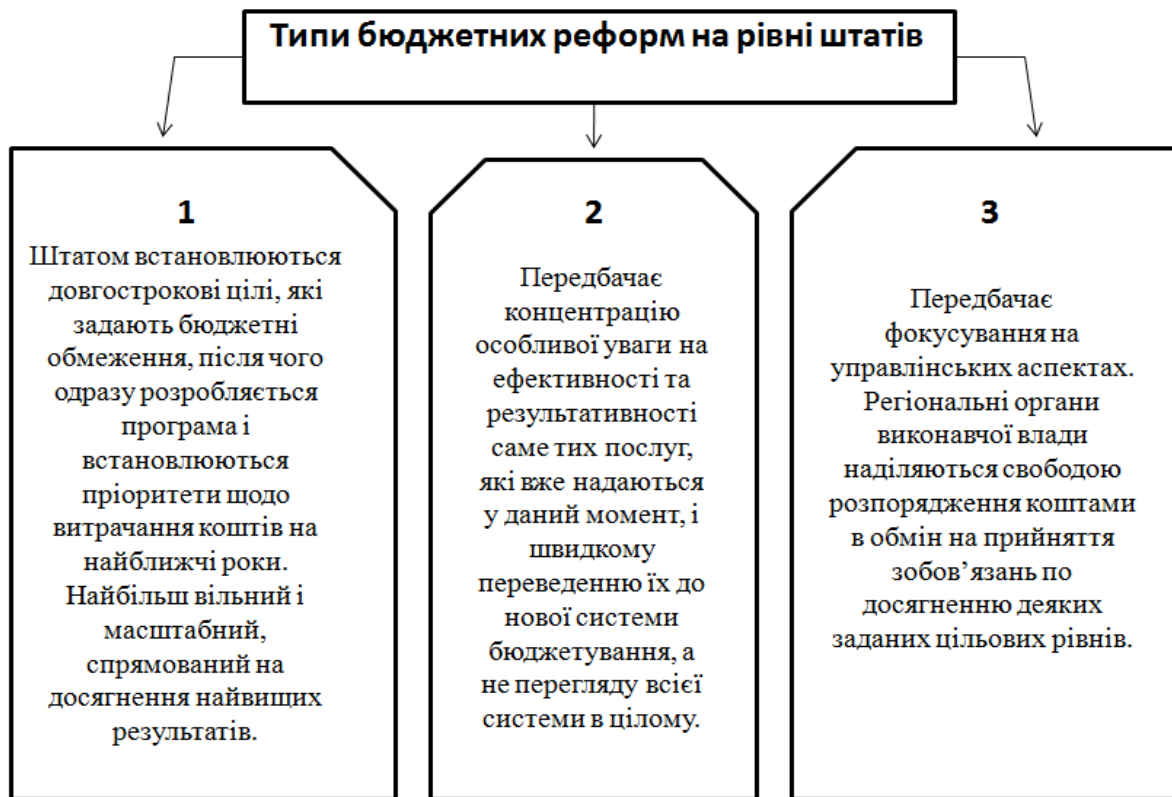

Рис. 2 Типи бюджетних реформ на рівні штатів [3]

Джерело: сформовано автором на основі

<http://visnik.knteu.kiev.ua/files/2011/06/8.pdf>

Досвід Сполучених Штатів Америки може бути корисним для України щодо методології застосування ПЦМ, особливо стосовно розробки системи моніторингу та оцінки показників результативності. При цьому для створення передумов його застосування в Україні необхідно розробити і затвердити методику визначення показників результативності бюджетних програм, яка дозволить перейти до формування системи моніторингу та оцінки, в основі якої лежатимуть єдині критерії оцінювання.

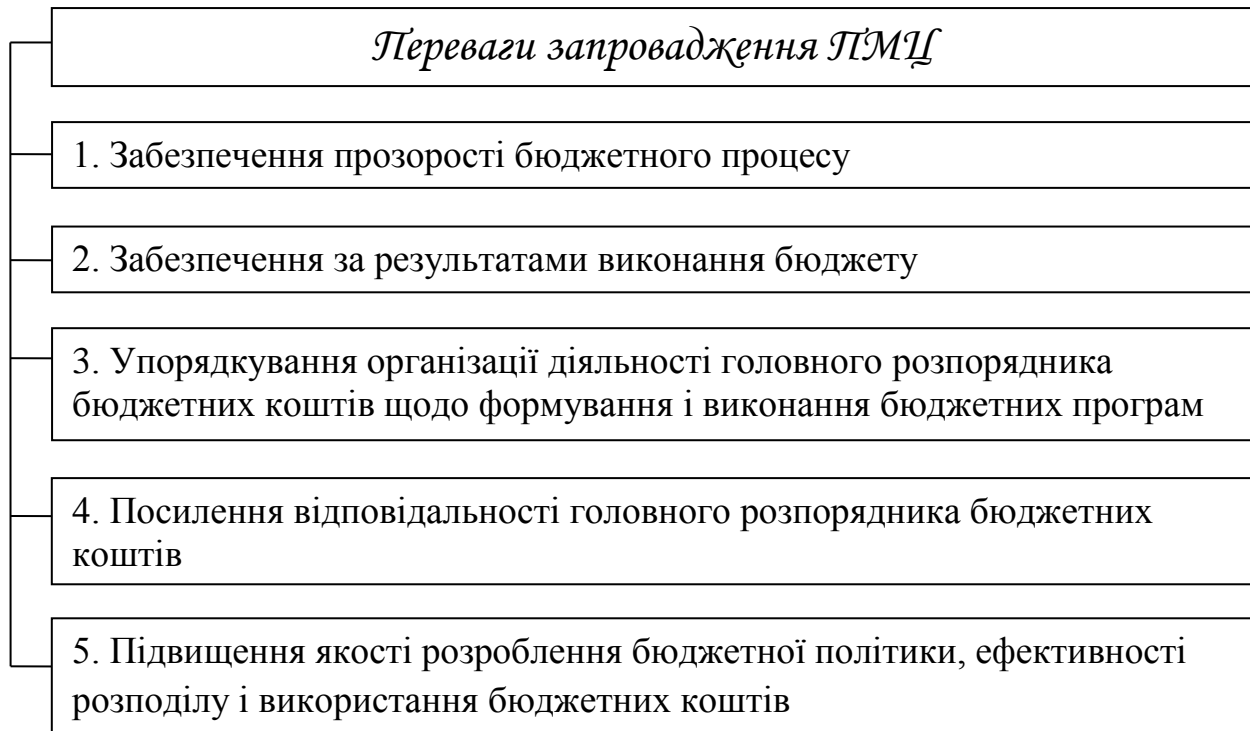

Рис. 3 Переваги запровадження ПМЦ [3]

Джерело: сформовано автором на основі

<http://visnik.knteu.kiev.ua/files/2011/06/8.pdf>

У результаті проведеного дослідження можна зрозуміти, що потрібно розробити та затвердити на законодавчому рівні комплексний законодавчий акт, що визначав би правові, економічні та організаційні засади формування цілісної системи державного прогнозування та стратегічного планування розвитку держави, наприклад, Національну стратегію розвитку України на довгострокову перспективу до 2025 року; розробити методичні рекомендації щодо оцінки ефективності та результативності бюджетних програм; в паспортах бюджетних програм, окрім відображення мети, завдань, напрямів діяльності, відповідальних виконавців та результативних показників, необхідно акцентувати увагу та чітко зазначати вигоди, котрі отримає суспільство після досягнення задекларованих у програмі цілей; запровадити активне виконання положень Закону України “Про відкритість публічних коштів”. Прозорість та відкритість інформації по бюджету доцільно реалізувати шляхом вільного доступу зацікавлених осіб до звітів про використання

бюджетних коштів через мережу Інтернет та інші інформаційні канали, такі як e-data та портали відкритих бюджетів міст України. Збільшити фінансування на забезпечення дії цих порталів та веб-сайтів; автоматизувати систему бюджетного планування та підвищити вимоги до якості бюджетних даних. Особливу увагу потрібно приділяти роботі інформаційних систем, а саме їх технічним можливостям, оскільки своєчасне надання даних, необхідних для ефективного аналізу, оцінки результатів і впровадження системи звітності є платформою для реалізації програмно-цільових підходів; підвищити кваліфікацію працівників, які беруть участь у складанні бюджету; встановити відповідальність як державних замовників (у частині належного контролю), так і визначених виконавців (у частині безпосереднього виконання програм) за невиконання чи неналежне виконання передбачених законодавством обов'язків та посадових інструкцій, що дасть змогу зробити економіку більш прозорою і це призведе до раціонального використання бюджетних коштів, як на місцях, так і на державному рівні.

Усі перелічені пропозиції дозволять вільно отримувати інформацію до місцевих бюджетів та забезпечить прозорість та гласність бюджетного процесу.

Список використаних джерел

1. «Планування місцевих бюджетів на основі програмно-цільового методу» // Електронний ресурс - http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/book_PPВ.pdf
2. «Особливості використання програмно-цільового методу на рівні місцевих бюджетів» // Електронний ресурс - http://www.knuba.edu.ua/doc/zbirnyk/urss3_pdf/urss_3-27-32.pdf
3. «Застосування програмно-цільового методу планування видатків місцевих бюджетів» // Електронний ресурс - <http://visnik.knteu.kiev.ua/files/2011/06/8.pdf>